УДК 351.82

Губарєва Ірина Олегівна
доктор економічних наук, професор,
заступник директора з наукової роботи
Науково-дослідний центр індустріальних проблем розвитку НАН України
Hubarieva Iryna
Doctor of Sciences (Economics), Professor, Deputy Director
Research Centr for Industrial Problems of Development of the
National Academy of Sciences of Ukraine
ORCID: 0000-0002-9002-5564

Лукашев Сергій Валерійович
кандидат економічних наук,
професор кафедри державного управління, публічного адміністрування та економічної політики
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
Lukashev Serghii
PhD in Economics,
Associate Professor at the Department of Public Administration and Economic Policy
Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics
ORCID: 0000-0002-6591-0051

DOI: 10.25313/2520-2294-2025-6-11163

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ У ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД

WAYS TO IMPROVE STATE REGULATION OF THE CONSTRUCTION INDUSTRY IN UKRAINE IN THE POSTWAR PERIOD

Анотація. *Вступ. В умовах війни будівельна галузь України стикнулась з рядом викликів: дефіцит кваліфікованих кадрів, порушення логістики, бюрократичні складнощі з отриманням дозволів та доступом до природних ресурсів, висока інфляція, дефіцит будівельних матеріалів, руйнування підприємств та інфраструктури, залежність від імпортованих матеріалів, втрата висококваліфікованих кадрів тощо. Визначено, що в сучасних реаліях важливу роль в забезпеченні ефективності будівельної галузі відіграє якість державного регулювання бізнес середовища.*

Метою статті є визначення напрямів вдосконалення державного регулювання будівельного сектору України у повоєнний період на основі даних світових індексів і рейтингів.

Матеріали і методи. Матеріалами дослідження є: 1) праці вітчизняних та зарубіжних авторів, що провадять свої науково-практичні дослідження у сфері державного регулювання будівельної галузі; 2) міжнародні індекси та рейтинги, які дозволили оцінити якість державного регулювання бізнес-середовища в Україні та країнах ЄС.

В процесі здійснення дослідження було використано наступні наукові методи та прийоми: за допомогою методів аналізу, синтезу, індукції та дедукції було оцінено якість та визначено проблеми державного регулювання в сфері створення сприятливого бізнес-середовища в Україні у порівнянні з країнами ЄС; логічне узагальнення результатів дало змогу сформулювати висновки та розробити рекомендації щодо вдосконалення державного регулювання будівельної галузі України у повоєнний період.

Результати. Розглянуто основні індекси та рейтинги, що оцінюють якість регулювання бізнес середовища в країні. Проаналізовано їх зміст, особливості, а також досліджено місце в них України у порівнянні з країнами ЄС. За результатом проведеного аналізу можна зробити висновок, що у довоєнний період Україна суттєво відставала від країн-членів ЄС за якістю державного регулювання щодо створення сприятливого бізнес середовища, а під час війни ситуація значно

погіршилась. Виявлені найбільш проблемні аспекти державного регулювання в Україні у порівнянні з країнами-членами ЄС: бюрократизація процедур ліквідації підприємства, реєстрація власності та реєстрація підприємства; складність підключення до системи енергопостачання; високе податкове навантаження; низький рівень фінансової та інвестиційної свободи. Перелічені проблеми впливають на ефективність функціонування будь-якого підприємства в Україні, а для будівельної галузі найбільш актуальними є проблеми в сфері регулювання започаткування та провадження будівельної діяльності, оскільки вони потребують ліцензування та сертифікації.

Перспективи. В подальших наукових дослідженнях пропонується зосередити увагу на формуванні напрямів державного регулювання інноваційного розвитку будівельної галузі України.

Ключові слова: *державне регулювання, будівельна галузь, міжнародні індекси, бізнес середовище, економічна свобода, ліцензування.*

Summary. *Introduction. During the war, the construction industry in Ukraine faced a number of challenges: shortage of qualified personnel, disruption of logistics, bureaucratic difficulties in obtaining permits and access to natural resources, high inflation, shortage of construction materials, destruction of enterprises and infrastructure, dependence on imported materials, loss of highly qualified personnel, etc. It is determined that in modern realities, the quality of state regulation of the business environment plays an important role in ensuring the efficiency of the construction industry.*

The purpose of the article is to identify areas for improving the state regulation of the construction sector of Ukraine in the post-war period based on the data of world indices and ratings.

Materials and methods. The research materials are: 1) works of domestic and foreign authors conducting their scientific and practical research in the field of state regulation of the construction industry; 2) international indices and ratings that allowed assessing the quality of state regulation of the business environment in Ukraine and the EU countries.

In the course of the study, the following scientific methods and techniques were used: the quality of the state regulation of the creation of a favorable business environment in Ukraine was assessed and the problems of state regulation in the field of creating a favorable business environment in Ukraine in comparison with the EU countries were identified using the methods of analysis, synthesis, induction and deduction; the logical generalization of the results made it possible to formulate conclusions and develop recommendations for improving the state regulation of the construction industry of Ukraine in the post-war period.

Results. The main indices and ratings that assess the quality of regulation of the business environment in the country are considered. Their content and features are analyzed, and Ukraine's place in them in comparison with the EU countries is studied. Based on the analysis, it can be concluded that in the pre-war period, Ukraine lagged far behind the EU member states in terms of the quality of state regulation to create a favorable business environment, and during the war the situation deteriorated significantly. The most problematic aspects of state regulation in Ukraine compared to EU member states are identified: bureaucratization of the procedures for liquidation of an enterprise, registration of property and registration of an enterprise; difficulty in connecting to the energy supply system; high tax burden; low level of financial and investment freedom. These problems affect the efficiency of any enterprise in Ukraine, and for the construction industry, the most relevant problems are those in the area of regulation of starting and conducting construction activities, as they require licensing and certification.

Prospects. In further scientific research, it is proposed to focus on the formation of areas of state regulation of the innovative development of the construction industry of Ukraine.

Key words: *state regulation, construction industry, international indices, business environment, economic freedom, licensing.*

Постановка проблеми. В умовах війни будівельна галузь України стикнулась з рядом викликів: дефіцит кваліфікованих кадрів, порушення логістики, бюрократичні складнощі з отриманням дозволів та доступом до природних ресурсів, висока інфляція, дефіцит будівельних матеріалів, руйнування підприємств та інфраструктури, залежність від імпортованих матеріалів, втрата висококваліфікованих кадрів тощо. Незважаючи на триваючі виклики, що пов'язані з війною та економічною нестабільністю будівельна галузь демонструє ознаки відновлення та зростання, так за підсумками 2024 р.: обсяг виконаних будівельних робіт в Україні у 2024 році збільшився на 23,5% порівняно з 2023 роком — до 204,7 млрд. грн; обсяг будівельних робіт у житловому будівництві збільшився на 16,3%, до 26,6 млрд. грн; у нежитловому — зріс на 35,5%, до 57,7 млрд. грн; в інженерному — на 20%, до 120,4 млрд. грн. [1]

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Результати наукових досліджень галузевого розвитку ґрунтовно відображені в працях: О. Амоши, З. Варналія, Я. Жаліла, М. Кизима [2], А. Мельника, В. Хаустової та інш. Особливості державного регулювання будівельного сектору досліджували І. Білецький [4], Бондаренко Д. [5], Р. Грицеляк [6], О. Дребот [7], О. Паламарчук [8], Ю. Пинда [9] та інш. Попри вагомий доробок дослідників, нерозкритими залишається низка питань щодо формування інституційного середовища, яке б передбачало дієві механізми державного регулювання, орієнтовані на забезпечення ефективності будівельного сектору України.

Метою статті є визначення напрямів вдосконалення державного регулювання будівельного сектору України у повоєнний період на основі даних світових індексів і рейтингів.

Матеріали і методи. Матеріалами дослідження є: 1) праці вітчизняних та зарубіжних авторів, що провадять свої науково-практичні дослідження у сфері державного регулювання будівельної галузі; 2) міжнародні індекси та рейтинги, які дозволили оцінити якість державного регулювання бізнес-середовища в Україні та країнах ЄС.

В процесі здійснення дослідження було використано наступні наукові методи та прийоми: за допомогою методів аналізу, синтезу, індукції та дедукції було оцінено якість та визначено проблеми державного регулювання в сфері створення сприятливого бізнес-середовища в Україні у порівнянні з країнами ЄС; логічне узагальнення результатів дало змогу сформулювати висновки та розробити рекомендації щодо вдосконалення державного регулювання будівельної галузі України у повоєнний період.

Виклад основного матеріалу дослідження. Стан бізнес-середовища в країні, що включає соціально-економічні, політичні, інституціональні, нормативно-правові, технологічні та екологічні умови, безпосередньо впливає на розвиток будівельної галузі.

Сьогодні з метою оцінки регуляторного навантаження на бізнес розроблено значну кількість різного роду індексів і рейтингів. Найбільш популярним і пізнаваним є Індекс легкості ведення бізнесу (Doing Business) розроблений Світовим банком, який було замінено 2024 році Індексом B-Ready (Business-Ready). У світі для оцінки бізнес-клімату, якості державного регулювання, дієвості нормативно-правової бази аналітики частіше всього використовують індекси економічної свободи, які презентують Heritage Foundation та Frazer Institute.

Розглянемо детальніше індекси, що використовуються для виміру якості державного регулювання бізнес-середовища в країнах світу та Україні, та оцінки, що ними надаються.

Індекс легкості ведення бізнесу (Doing Business) [10] — рейтинг країн світу, який найбільш повно оцінював якість державного регулювання в сфері формування сприятливого бізнес-середовища в країні. Розраховувався Світовим банком щорічно за даними опитувань експертів зі 180 країн світу, останній звіт вийшов у 2020 р., на сьогодні проєкт заморожений. Оцінка проводилася по 10 параметрах: створення підприємств, отримання дозволів на будівництво, підключення до системи електропостачання, реєстрація власності, отримання кредитів, захист міноритарних інвесторів, оподаткування, міжнародна торгівля, забезпечення виконання контрактів і вирішення неплатоспроможності. Оцінювання легкості ведення бізнесу (від 0 до 100 балів) дозволяло виявити дієвість регуляторних норм країн світу, що сприяють діловій активності, та ті, що їх стримують.

На рис. 1 наведено розподіл деяких країн ЄС та України за Doing Business у 2020 р.

Як видно з рис. 1, такі країни-члени ЄС як: Данія, Швеція, Литва, Естонія є лідерами в сфері

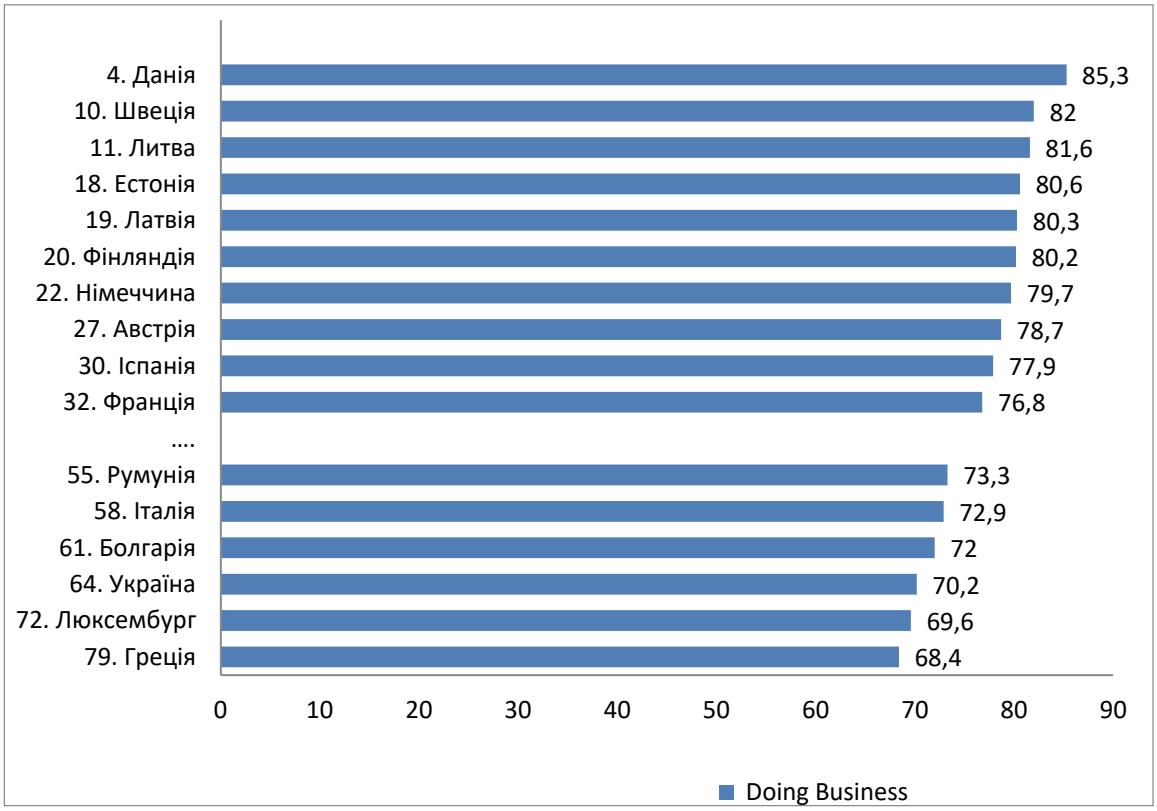

Рис. 1. Рейтинг деяких країн ЄС та України відповідно до Doing Business у 2020 р.
Джерело: сформовано авторами на основі [10]

Таблиця 1

Основні недоліки державного регулювання за складовими Doing Business України та країн-членів ЄС у 2020 р.

Показник	Україна, рейтинг	Значення країни-лідера члена ЄС	
		країна	рейтинг
Індекс сприяння ведення бізнесу	64	Данія	4
Реєстрація підприємства	15	Греція	4
Отримання дозволів на будівництво	4	Данія	1
Підключення до системи енергопостачання	19	Німеччина	2
Реєстрація власності	16	Литва	2
Отримання кредитів	12	Латвія	4
Захист інвесторів	11	Ірландія	4
Оподаткування	15	Данія	2
Міжнародна торгівля	18	Данія	1
Забезпечення виконання контрактів	17	Литва	4
Ліквідація підприємства	23	Фінляндія	1

Джерело: складено авторами за даними [10]

створення сприятливих умов для ведення бізнесу. Що свідчить про високу збалансованість в цих країнах всіх гілок влади. Україна в рейтингу значно відстає від більшості країн-членів ЄС, випереджаючи лише Люксембург та Грецію.

У табл. 1 наведено основні недоліки в сфері державного регулювання за складовими Doing Business України у порівнянні з країнами-членами ЄС у 2020 р.

Як видно з табл. 1, у довоєнний період спостерігалось суттєве відставання України від країн-членів ЄС у таких сферах як: ліквідація підприємства; підключення до системи енергопостачання; реєстрація власності та реєстрація підприємства. Необхідно відзначити, що в сфері отримання дозволів на будівництво у 2020 р. Україна посіла 4 місце серед 180 країн світу.

У 2024 році Світовий банк презентував експериментальну версію рейтингу B-Ready (Business-Ready) [11], який повинен замінити Doing Business. Індекс B-Ready оцінює діловий клімат за 10 компонентами: започаткування бізнесу, розміщення бізнесу, комунальні послуги, праця, фінансові послуги, міжнародна торгівля, оподаткування, вирішення спорів, ринкова конкуренція та неплатоспроможність бізнесу. У кожної компоненти є три складові (pillar): регуляторне середовище/ нормативна база, державні послуги, оперативна ефективність. За всіма компонентами та складовими аналізується близько 1200 індикаторів. Кожна країна за кожною компонентою та складовою отримує оцінку за шкалою від «0» до «100». У вибірку для оцінювання у 2024 р. увійшли лише 50 країн світу, Україна не потрапила до рейтингу. У табл. 2 наведено місце країн-членів ЄС за компонентами індексу B-Ready у 2024 р.

У зв'язку з тим, що до рейтингу не потрапили країни ЄС, які традиційно очолюють міжнародні рейтинги (Ірландія, Фінляндія, Німеччина, Франція), лідерами за компонентами стали Угорщина та Естонія: Угорщина — очолила рейтинг у сфері регуляторного середовища, а Естонія лідер у двох сферах: державних послуг та оперативної ефективності.

Наступним показником є Індекс економічної свободи (Index of Economic Freedom), який надає Американський дослідницький центр The Heritage

Таблиця 2

Місце країн-членів ЄС за компонентами індексу B-Ready у 2024 р.

1. Регуляторне середовище/ нормативна база		2. Державні послуги		3. Оперативна ефективність	
1. Угорщина	78,23	1. Естонія	73,31	4. Естонія	80,28
2. Португалія	78,11	3. Хорватія	70,24	8. Болгарія	74,82
4. Словаччина	77,29	4. Португалія	69,53	12. Словаччина	71,14
6. Болгарія	76,33	5. Угорщина	69,50	13. Угорщина	70,68
7. Румунія	76,19	7. Словаччина	68,17	14. Португалія	70,53
8. Греція	75,60	10. Греція	64,51	19. Хорватія	68,31
10. Хорватія	73,48	11. Болгарія	64,03	25. Румунія	65,74
11. Естонія	72,84	15. Румунія	63,19	34. Греція	58,98

Джерело: складено авторами за даними [12]

Foundation спільно з газетою The Wall Street Journal [12]. Індекс вимірює ступінь в якій державна політика та державні інститути підтримують економічну свободу. Для побудови зведеного індексу вимірюють ступінь економічної свободи за 10 категоріями економічної свободи: право власності, ефективність судової системи, доброчесність уряду, податковий тягар, державні видатки, фіскальне здоров'я, свобода бізнесу, свобода праці, монетарна свобода, свобода ринку, інвестиційна свобода, фінансова свобода. По кожному показнику країнам виставляється оцінка в балах — від 0 до 100. Чим більше балів, тим більше високо оцінюється рівень економічної свободи в країні за даним критерієм. Україна за результатом 2022 року отримала 54,1 бали, зайняла 130 позицію в рейтингу серед 177 країн світу. The Heritage Foundation починаючи з 2023 р. припинила індексувати Україну через повномасштабне вторгнення РФ.

На рис. 2 подано розподіл країн-членів ЄС та України за Index of Economic Freedom у 2022 р.

Як видно з рис. 2, Україна значно відстає від країн-членів ЄС за рівнем економічної свободи, а загальний її бал нижчий, ніж в середньому в світі.

Основні недоліки державного регулювання за складовими Index of Economic Freedom України у порівнянні з країнами-членами ЄС наведено у табл. 3.

Як видно з табл. 3, економіка України залишається невільною. Спостерігається суттєве відставання від країн-членів ЄС у таких сферах як: податковий тягар, право власності, фінансова та інвестиційна свобода.

Індекс економічної свободи у світі (Economic Freedom of the World (EFW)), розраховується Інститутом Фрейзера (The Fraser Institute) [13], вимірює ступінь того, наскільки політика та інститути країн дозволяють людям робити власний економічний вибір. Для побудови загального індексу використано 45 видів даних, згрупованих у п'ять широких сфер: розмір уряду, правова система та права власності, надійні гроші, свобода міжнародної торгівлі, регулювання. наша країна стала лідером із погіршення показника економічної свободи серед усіх країн світу, індекс розрахований за результатом 2022 р. На падіння вплинули не лише внутрішні економічні процеси, але й війна, що триває. Оцінювання здійснюється за 100 бальною шкалою. Згідно зі звітом «Economic Freedom of the World 2024» Україна посіла 150-те місце зі 165 країн світу

На рис. 3 подано розподіл країн-членів ЄС та України за Economic Freedom of the World у 2024 р.

У ТОП-30 індексу 2024 р. від Fraser Institute потрапили 13 країн ЄС, таким чином понад 48% усіх членів ЄС розуміють та цінують економічну свободу, додаючи її в основу свого розвитку. Лідером в рейтингу країн за рівнем економічної свободи у 2024 р. серед країн ЄС стала Ірландія (3 позиція з показником 82,0 бали), найнижче в рейтингу знаходиться Греція (77 позиція, 61,5 бали). Україна значно

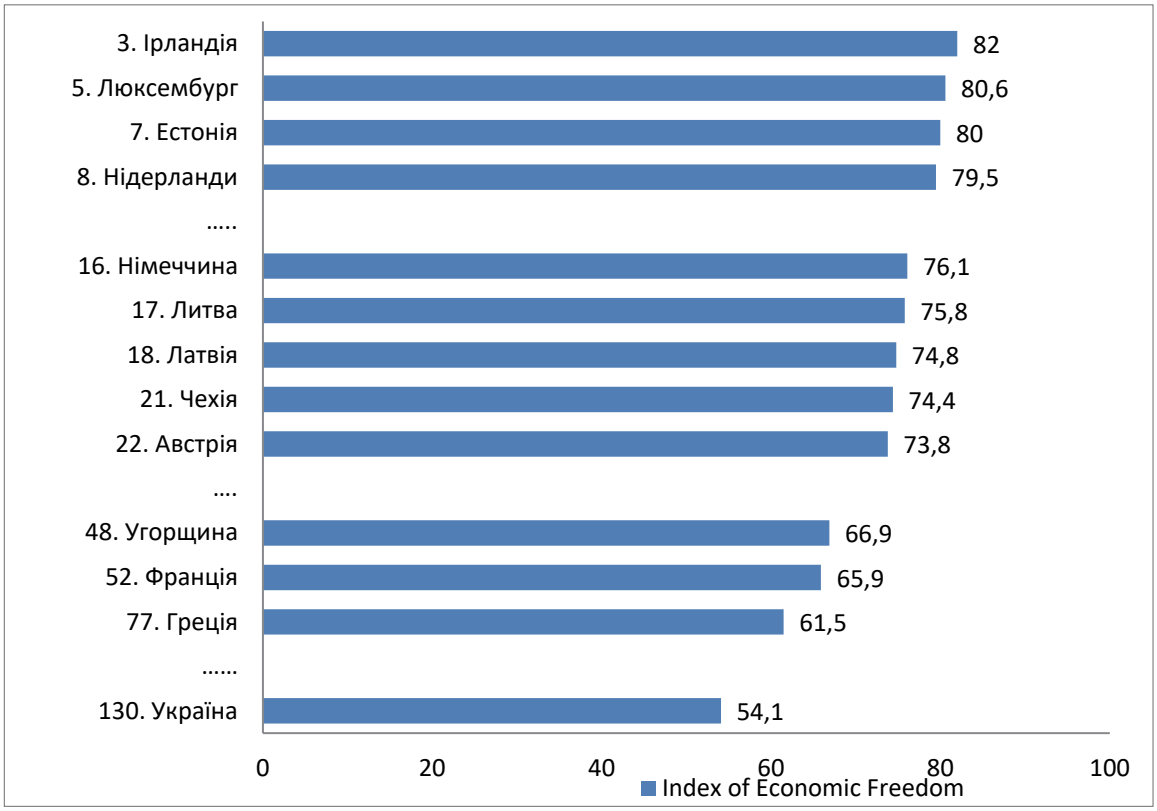

Рис. 2. Рейтинг країн-членів ЄС та України за Index of Economic Freedom у 2022 р.
Джерело: складено авторами за даними [12]

Таблиця 3

Основні недоліки державного регулювання за складовими Index of Economic Freedom України та країн-членів ЄС у 2022 р.

Показник	Україна, бали	Значення країни-лідера члена ЄС	
		країна	бали
Індекс економічної свободи	54,1	Ірландія	82,0
1. Право власності	39,7	Фінляндія	100,0
2. Ефективність судової системи	31,4	Швеція	97,1
3. Доброчесність уряду	33,8	Данія	99,5
4. Податковий тягар	89,1	Болгарія	93,9
5. Державні видатки	44,5	Ірландія	79,9
6. Фіскальне здоров'я	73,6	Люксембург	98,7
7. Свобода бізнесу	61,1	Данія	89,0
8. Свобода праці	60,7	Австрія	78,4
9. Монетарна свобода	71,2	Португалія	86,8
10. Свобода ринку	78,6	Іспанія	84,2
11. Інвестиційна свобода	35,0	Ірландія	90,0
12. Фінансова свобода	30,0	Люксембург	80,0

Джерело: складено авторами за даними [12]

відстає від країн-членів ЄС за рівнем економічної свободи.

Основні недоліки державного регулювання за складовими Economic Freedom of the World України у порівнянні з країнами-членами ЄС наведено у табл. 4

Найгірша ситуація в Україні у порівнянні з країнами ЄС спостерігається за компонентою «Надійні гроші», що пов'язано з впливом бойових дій на економіку: зростання державних видатків на оборону, високі кредитні ставки, монетарні обмеження, висока інфляція. Другою проблемою української економіки

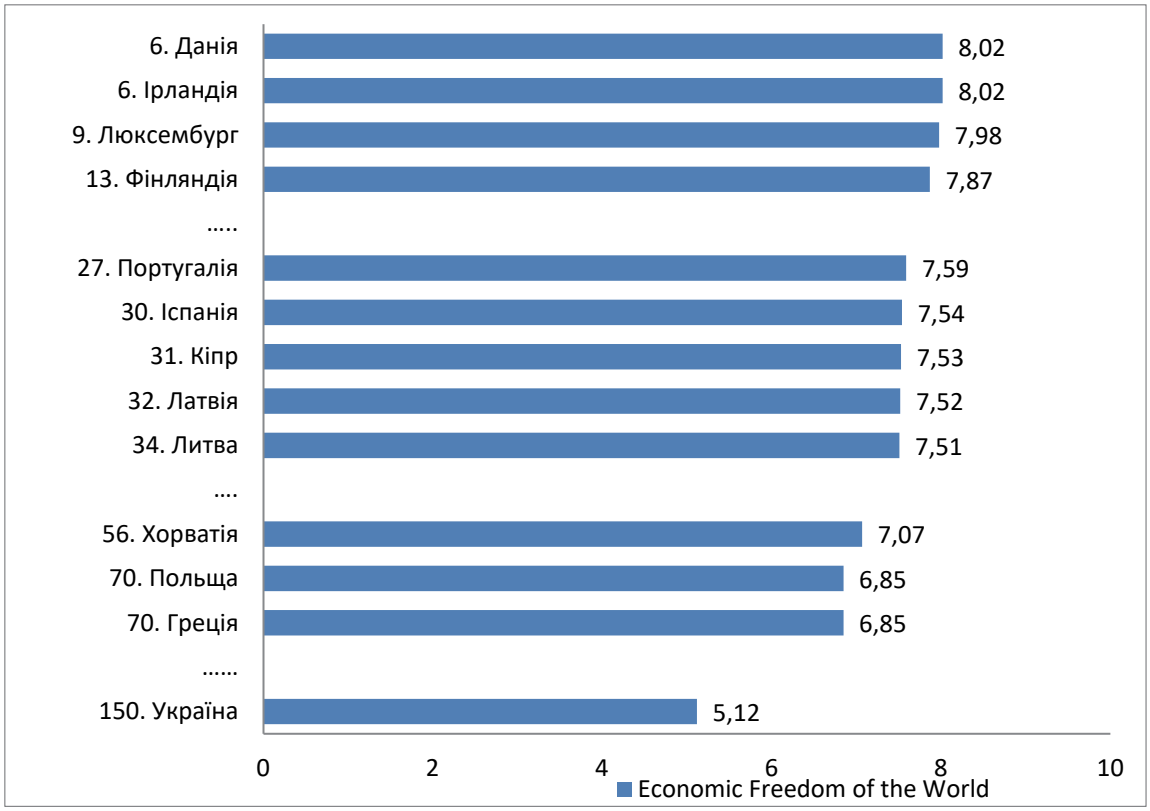

Рис. 3. Рейтинг країн-членів ЄС та України за Economic Freedom of the World у 2024 р.

Джерело: сформовано авторами на основі [13]

Таблиця 4

Основні недоліки державного регулювання за складовими Economic Freedom of the World України та країн-членів ЄС у 2022 р.

Показник	Україна		Значення країни-лідера члена ЄС		
	бали	місце	країна	бали	місце
Індекс економічної свободи	5,12	150	Ірландія	82,0	3
1. Розмір уряду	5,83	131	Латвія	6,46	89
2. Правова система та права власності	4,37	112	Данія	9,10	1
3. Надійні гроші	4,68	155	Мальта	8,79	24
4. Свобода торгівлі на міжнародному ринку	6,05	131	Мальта	9,02	4
5. Регулювання	4,67	152	Ірландія	8,29	5

Джерело: сформовано авторами на основі [13]

є державне регулювання. У 2022 р. за цією групою індикаторів Україна посіла 152 місце з показником 4,67 бали, що на 30 пунктів нижче, ніж у 2021 р. (122 місце та 5,89 бали). Компонента «Регулювання» вимірює як держава обмежує доступ на ринки та зменшує економічну свободу, оцінка проводиться за такими складовими: регулювання кредитного ринку, регулювання ринку праці, регулювання бізнесу та свободу конкуренції. За оцінками експертів в Україні під час війни уряд ускладнив регуляторне навантаження [14].

Таким чином, за результатом проведеного аналізу можна зробити висновок, що у довоєнний період Україна суттєво відставала від країн-членів ЄС за якістю державного регулювання щодо створення сприятливого бізнес середовища, а під час війни ситуація значно погіршилась.

Виявлені найбільш проблемні аспекти державного регулювання в Україні у порівнянні з країнами-членами ЄС: бюрократизація процедур ліквідації підприємства, реєстрація власності та реєстрація підприємства; складність підключення до системи енергопостачання; високе податкове навантаження; низький рівень фінансової та інвестиційної свободи. Перелічені проблеми впливають на ефективність функціонування будь-якого підприємства в Україні, а для будівельної галузі найбільш актуальними є проблеми в сфері регулювання започаткування та здійснення будівельної діяльності, оскільки вони потребують ліцензування та сертифікації.

Ліцензування — засіб державного регулювання провадження видів господарської діяльності, спрямований на забезпечення безпеки та захисту економічних і соціальних інтересів держави, суспільства, прав та законних інтересів, життя і здоров'я людини, екологічної безпеки та охорони навколишнього природного середовища [15].

Будівельна ліцензія гарантує, що будівельна компанія має кваліфікований персонал, необхідне обладнання та дотримується всіх будівельних норм.

Але в Україні, починаючи з 2021 р., неможливо отримати будівельну ліцензію, й досі відсутні затверджені ліцензійні умови. Ще до початку воєнного стану існувала правова прогалина у сфері ліцензування будівельної діяльності, оскільки дане питання регулювалося Постановою КМУ від 30.06.2016 р. № 256 [16], яка втратила чинність з реформою у сфері містобудівної діяльності. Під час воєнного стану Постановою КМУ від 18 березня 2022 року № 314 [17] було дозволено здійснювати діяльність з будівництва на підставі декларації. Така декларація подається до уповноваженого органу двома шляхами: в електронній формі — через портал ДІЯ або у паперовій формі — через ЦНАП, важливо, що в наведеній процедурі відсутнє підтвердження спроможності заявника виконувати будівельні роботи. Після завершення воєнного стану необхідно буде звернутися до Державної інспекції архітектури та містобудування України (чи іншого відповідального органу у разі його створення) та отримати постійну ліцензію. На сьогодні процедура заміни декларацій на ліцензії не розроблена.

Розуміючи важливість будівельної галузі для повоєнного відновлення, органам влади необхідно затвердити ліцензійні умови і забезпечити прозорість процедури отримання будівельної ліцензії.

В подальших наукових дослідженнях пропонується зосередити увагу на формуванні напрямів державного регулювання інноваційного розвитку будівельної галузі України.

Література

1. Обсяг виробленої будівельної продукції за видами. URL: https://ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/bud_20.htm (дата звернення: 20.06.2025).

2. Кизим М. О., Хаустова В. Є., Шпілевський В. В., Крячко Є. М. Енергоефективність економіки України за видами економічної діяльності. *Проблеми економіки.* 2023. № 2. С. 41–55. https://doi.org/10.32983/2222-0712-2023-2-41-55.

3. Кизим М. О., Хаустова В. Є., Шпілевський В. В., Костенко Д. М. Державне регулювання і підтримка виробництва синтетичного рідкого палива в Україні. *Бізнес Інформ.* 2022. № 11. С. 82–88. https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-11-82-88.

4. Білецький І. Будівельна галузь та ринок житлової нерухомості як об'єкти державного управління. *Підприємництво та інновації.* 2023. № 26. С. 14–18. DOI: 10.32782/2415-3583/26.2.

5. Бондаренко Д. В. Методичний підхід до оцінки цифровізації підприємств будівельної галузі. *Бізнес Інформ*. 2024. № 6. С. 93–103. https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-6-93-103.

6. Грицеляк Р. Концепція інформаційного моделювання будівель — «BIM». URL: https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/39146/2/MNTK_2022_Grytseliak_R-The_conception_of_building_176-178.pdf (дата звернення: 20.06.2025).

7. Дребот О. І., Височанська М. Я., Білотіл В. Ю. Удосконалення організаційного механізму щодо розвитку «зеленого» житлового будівництва на прикладі сільських селітебних територій. *Вісник аграрної науки*. 2023. № 7. С. 71–82. https://doi.org/10.31073/agrovisnyk202305-11.

8. Паламарчук О., Петришина С. Будівельна галузь України: стан та прогнози. *Економіка та суспільство*. 2023. № 51. https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-51-45.

9. Пинда Ю. В. Інноваційне забезпечення функціонування будівельного сектора крізь призму соціального розвитку. *Наукові записки Львівського університету бізнесу і права. Серія економічна.* Львів, 2016. Вип. 16. С. 121–129.

10. Doing Business. 2020. URL: https://archive.doingbusiness.org/ru/rankings?region=oecd-high-income (дата звернення: 20.06.2025).

11. Business Ready (B-READY) 2024. URL: https://www.worldbank.org/en/businessready (дата звернення: 20.06.2025).

12. The Index of Economic Freedom. 2025. URL: https://www.heritage.org/index/pages/report#indexHumanFlourishing (дата звернення: 20.06.2025).

13. Economic Freedom of the World. 2024. URL: https://www.fraserinstitute.org/sites/default/files/2024–10/economic-freedom-of-the-world-2024.pdf (дата звернення: 20.06.2025).

14. Романчук Я. Країна Несвободи. URL: https://www.ilibertyinstitute.org/articles/economic-freedom-index-fraser-institute-2024 (дата звернення: 20.06.2025).

15. Про ліцензування видів господарської діяльності : Закон України від 02.03.2015 № 222-VIII (зі змінами). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19#Text (дата звернення: 20.06.2025).

16. Деякі питання ліцензування будівництва об'єктів, що за класом наслідків (відповідальності) належать до об'єктів із середніми та значними наслідками : Постанова КМУ від 30.06.2016 № 256. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/256-2016-п#Text (дата звернення: 20.06.2025).

17. Деякі питання забезпечення провадження господарської діяльності в умовах воєнного стану : Постанова КМУ від 18 березня 2022 року № 314. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/314-2022-п#Text (дата звернення: 20.06.2025).

References

1. Volume of construction products by type. URL: https://ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/bud_20.htm [in Ukrainian].

2. Kyzym M. O., Khaustova V. Y., Shpilevskyi V. V., Kriachko Y. M. (2023) Energoefektivnist ekonomiki Ukraini pf vidami ekonomichnoi diyalnosti [Energy Efficiency of the Ukrainian Economy by Types of Economic Activity]. *Problems of the Economy.* № 2. pp. 41–55. https://doi.org/10.32983/2222-0712-2023-2-41-55 [in Ukrainian].

3. Kyzym M. O., Khaustova V. Ye., Shpilevskyi V. V., Kostenko D. M. (2022) Dergavne regulyuvanya I pidtrimka virobniztva sintetichnogo ridkogo paliva v Ukraine [The Government Regulation and Support of Synthetic Liquid Fuels Production in Ukraine]. *Business Inform*. № 11. pp. 82–88. https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-11-82-88 [in Ukrainian].

4. Bilezkiy I. (2023) Budivelna galuz ta rinok ghitlovoi neruchomosti yak obyekty dergavnogo upravlinnya [Construction industry and residential real estate market as objects of public administration]. *Entrepreneurship and innovation.* № 26. pp. 14–18. DOI: 10.32782/2415-3583/26.2 [in Ukrainian].

5. Bondarenko D. V. (2024) Metodichniy pidchid do ozinki zifrovizaziyi pidpriyemstv budivelnoi galuzi [A methodological approach to assessing the digitalization of construction industry enterprises]. *Business Inform*. 2024. № 6. pp. 93–103. https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-6-93-103[in Ukrainian].

6. Hrizelyak R. Koncepciya informaciynogo modelyuvanya budivel — "BIM" [The concept of information modeling of buildings — "BIM"]. URL: https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/39146/2/MNTK_2022_Grytseliak_R-The_conception_of_building_176-178.pdf [in Ukrainian].

7. Drebot O. I., Visochanska M. Ya., Bilotil V. Yu. (2023) Udoskonalennya organisationogo mechanism shodo rozvitku "zelenogo" ghitlovogo budivnictva na prikladi silskih celitebnih teritoriy [Improvement of the organizational mechanism

for the development of "green" housing construction on the example of rural settlements]. *Bulletin of Agrarian Science*]. № 7. pp. 71–82. https://doi.org/10.31073/agrovisnyk202305–11 [in Ukrainian].

8. Palamarchuk O., Petrischina S (2023) Budivelna galuz Ukraini: stan ta prognozi [Construction Industry of Ukraine: Status and Forecasts]. *Economy and society*. № 51. https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-51-45 [in Ukrainian].

9. Pinda Yu.V. (2016) Innovaciyne zabezpechennya aenkcionuvannya budivelnogo sektoru kriz prizmu sozialnogo rozvitku [Innovative Support of the Construction Sector Functioning through the Prism of Social Development]. *Scientific Notes of Lviv University of Business and Law*. *Economic series*. Vol 16. pp. 121–129. [in Ukrainian].

10. Doing Business. 2020. URL: https://archive.doingbusiness.org/ru/rankings?region=oecd-high-income.

11. Business Ready (B-READY) 2024. URL: https://www.worldbank.org/en/businessready.

12. The Index of Economic Freedom. 2025. URL: https://www.heritage.org/index/pages/report#indexHumanFlourishing.

13. Economic Freedom of the World. 2024. URL: https://www.fraserinstitute.org/sites/default/files/2024–10/economic-freedom-of-the-world-2024.pdf.

14. Romanchuk Ya. Kraina nesvobodi [The country of unfreedom]. URL: https://www.ilibertyinstitute.org/articles/economic-freedom-index-fraser-institute-2024 [in Ukrainian].

15. On Licensing of Economic Activities. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19#Text [in Ukrainian].

16. Certain issues of licensing the construction of facilities that are classified as facilities with medium and significant consequences. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/256–2016-п#Text [in Ukrainian].

17. Some issues of ensuring the conduct of economic activity under martial law. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/314-2022-п#Text [in Ukrainian].